SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2023/24:2789

av Emma Berginger m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2023/24:41 Finansiering av kommuners medverkan i frågor om slutförvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kärnavfallsavgiften även ska omfatta ekonomiskt stöd till ideella miljöorganisationer för insatser i samband med den stegvisa prövningen av anläggningar för att hantera och slutförvara använt kärnbränsle och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kärnkraften kommer aldrig att lösa klimatkrisen. Kärnkraften är många gånger dyrare än förnybar energi och tar dessutom extremt lång tid att bygga. Kärnkraften är både smutsig och farlig, från brytningen och anrikningen av uran till slutförvaringen av det radioaktiva avfallet. Därför vill Miljöpartiet

- fasa ut kärnkraften allteftersom vi ökar vår produktion av förnybar energi och smartare energianvändning
- satsa stort på att utöka vår förnybara energiproduktion, inte minst den havsbaserade vindkraften
- intensifiera arbetet med energieffektivisering.

År 2022 beslöt regeringen att tillåta ett slutförvar av kärnbränsle, s.k. högaktivt avfall från kärnkraftverken. Miljöpartiet var kritiskt till beslutet då det inte är säkerställt att metoden medger en säker förvarning av kärnavfallet den tid som det utgör en fara, 100 000 år.

Regeringen föreslår nu i proposition 2023/24:41 Finansiering av kommuners medverkan i frågor om slutförvar att kärnavfallsavgiften inte bör finansiera ekonomiskt stöd

till ideella föreningar för insatser i samband med den fortsatta processen för att hantera och slutförvara använt kärnbränsle.

Regeringens proposition bygger på en promemoria som har gått på remiss, men avviker från den promemoria som remissinstanserna har haft att ta ställning till. Promemorian föreslår att kärnavfallsavgiften även ska omfatta ekonomiskt stöd till ideella miljöorganisationer för insatser i samband med den stegvisa prövningen av anläggningar för slutförvaring av använt kärnbränsle och de årliga samråd om lokala miljöfrågor för anläggningar för slutförvaring av använt kärnbränsle som verksamhetsutövaren enligt regeringens beslut om tillåtlighet ska kalla till.

En överväldigande majoritet av remissinstanserna var positiva eller neutrala till förslaget om att kärnavfallsavgiften även skulle omfatta ekonomiskt stöd till ideella miljöorganisationer. Enbart kärnkraftsindustrin var emot förslaget.

Ideella föreningars arbete med frågor om slutförvar för använt kärnbränsle och andra frågor gällande radioaktivt avfall är av stor betydelse. Föreningarna bidrar till att frågor granskas och bidrar till att ge allmänheten nödvändig insyn. Allmänhetens rätt att delta i beslutsprocesser om slutförvar regleras i EU-direktiv, som föreskriver medlemsstaterna en skyldighet att säkerställa att allmänheten ges lämpliga möjligheter att aktivt delta i beslutsprocessen gällande tillståndsprövning av kärntekniska anläggningar, i enlighet med relevant lagstiftning och internationella instrument.

Regeringen hänvisar miljöorganisationer till att söka medel från de medel som Naturvårdsverket har som stöd för miljöorganisationer. De medel som kan fås den vägen är dock marginella jämfört med det tidigare stödet.

I sitt remissvar pekar Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) m.fl. organisationer på vikten av ett uthålligt, robust och tydligt långsiktigt system för att finansiera MKG:s fortsatta arbete med att ge den input från civilsamhället som är önskvärt i det svenska kärnavfallssystemet.

Regeringen bör ställa sig bakom det som anförs i motionen om att kärnavfallsavgiften även ska omfatta ekonomiskt stöd till ideella miljöorganisationer för insatser i samband med den stegvisa prövningen av anläggningar för att hantera och slutförvara använt kärnbränsle.

Emma Berginger (MP)

Linus Lakso (MP) *Emma Nohrén (MP)*